

Adresseliste

Trondheim, 10.06.2016

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2015/6848

Saksbehandler:
Helle Annfelt Høverstad

Endelig avgjørelse - Klage på tillatelse til utsetting av utenlandske treslag på gnr. 29 bnr. 2 i Eigersund kommune, Rogaland

Miljødirektoratet har etter behandling av klagen kommet til at Fylkesmannen i Rogaland sitt vedtak av 21.1.15 oppheves. Klagen tas til følge. Søknad om utsetting avslås. Det anses å foreligge risiko for uheldige følger for naturmangfoldet som følge av utsettingen.

Miljødirektoratet viser til oversendelse fra Fylkesmannen i Rogaland datert 10.7.2015 om klage på tillatelse til utsetting av japanlerk (*Larix leptolepis*)/hybridlerk (*Larix eurolepis*) i Eigersund kommune.

Sakens bakgrunn

Eivind Koldal søkte 2.2.15 om tillatelse til utsetting av sitkagran og japanlerk/hybridlerk til skogproduksjon på til sammen ca 80 daa på eiendommen gbnr. 29/2 i Eigersund kommune i Rogaland fylke, på tidligere utmarksbeite.

Fylkesmannen ga i vedtak 13.5.15 avslag på søknaden om utsetting av sitkagran og tillatelse til utsetting av til sammen 11 000 japanlerk/hybridlerk på til sammen 68 daa, avmerket på kartvedlegg. Det ble satt vilkår for tillatelsen for å hindre uheldige følger av tiltaket. Fylkesmannen begrunner tillatelsen med at tiltaket ikke vil medføre vesentlig skade på naturmangfoldet.

SABIMA, WWF og Naturvernforbundet (heretter også «klager») påklaget 2.6.15 den delen av vedtaket som gjaldt tillatelse til utsetting av lerk. Etter forberedende klagebehandling opprettholdt Fylkesmannen i Rogaland sitt vedtak. Saken ble oversendt Miljødirektoratet 10.7.15 for endelig klagebehandling.

Klagerett og klagefrist

Klagen er fremsatt av SABIMA, WWF og Naturvernforbundet, som har rettslig klageinteresse i saken, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven, fvl) § 28. Klagen ble sendt innen klagefristens utløp, jf. fvl. § 29.

Direktoratet kan etter fvl. § 34 prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter. Direktoratet kan selv treffe vedtak i saken, eller oppheve Fylkesmannens vedtak og sende saken tilbake til Fylkesmannen til helt eller delvis ny behandling.

Rettslig grunnlag

Klagen behandles i henhold til forskrift 25. mai 2012 nr. 460 om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål, jf. lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven, nml.) kap IV, samt nml. § 8 til 12, jf. § 7 og forvaltningsloven.

Anførsler i klagen

Klager anfører at kartlegging av både utsettingsstedet og omkringliggende områder er mangelfull. De mener det er sannsynlig at det finnes kystlynghei og klokkesøte (VU) på utsettingsstedet, bl.a. fordi stedet ikke er undersøkt, og ellers er omringet av kystlynghei og klokkesøkte. Klager trekker også frem at Fylkesmannen legger til grunn at det fra flyfoto kan se ut som at det er kystlynghei på utsettingsstedet.

Klager mener videre kategoriseringen av japanlerk på Svartelista kan reflektere mangelfullt kunnskapsgrunnlag, og at dersom lerk skulle spre seg og etablere seg i dette området, ville det ha store negative konsekvenser. De mener det er lite sannsynlig at søker vil kunne følge opp vilkårene som er satt for tillatelsen.

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen mener kartleggingen av naurtyper og trua arter i Rogaland generelt er god, og har vektlagt at det ikke er registrert rødlistearter eller trua naturtyper på utsettingsstedet. Fylkesmannen mener utsettingen ikke vil øke samlet belastning på naturmangfoldet i området fordi det allerede er utenlandske treslag i nærliggende områder.

Fylkesmannen mener videre vilkårene som er satt til tillatelsen vil ivareta hensyn til naturmangfoldet.

Miljødirektoratets vurdering

Utsetting av utenlandske treslag reguleres i forskrift 25. mai 2012 nr. 460 om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål. Formålet med forskriften er å hindre at utsetting av utenlandske treslag medfører eller kan medføre uheldige følger for naturmangfoldet, jf. § 1. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til utsetting, skal eventuelle uheldige følger for naturmangfoldet vektlegges, herunder særlig uheldige følger for biologisk mangfold, jf. forskriften § 7 første ledd. Prinsippene i nml. § 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer for vurderingen, jf. § 7.

Beslutningen skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger, jf. nml. § 8. Direktoratet har i saken basert vurderingene på informasjon som fremkommer av søknad og klage, Fylkesmannens vedtak, forberedende klagebehandling, og annen relevant kunnskap og litteratur.

Japanlerk og hybridlerk er vurdert av Artsdatabanken. Utsettingsstedet er beskrevet av søker og Fylkesmannen. Omkringliggende områder er kartlagt for kystlynghei. Ytterligere kartlegging vurderes ikke som nødvendig. Direktoratet vurderer at det foreligger tilstrekkelig vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap i denne saken til å fatte vedtak, jf. nml. § 8.

Om den omsøkte utsettingen kan medføre uheldige følger for naturmangfoldet beror på en helhetsvurdering, av blant annet treslagets økologiske egenskaper og dets påvirkning på naturmangfoldet i det aktuelle området.

Både japanlerk og hybridlerk er i Artsdatabankens risikovurdering i 2012 kategorisert til lav risiko (LO). De er bartrær i lerkeslekta innenfor furufamilien (Pinaceae). Hybridlerk er en spontant oppstått krysning mellom europalerk (*L. decidua*) og japanlerk (*L. leptolepis*). Plantet bestand av lerkene er lyskrevende og konkurrerer derfor dårlig i etablert skog.

Det søkes om planting på tidligere utmarksbeite. Søker oppgir at området holder på å gro igjen av bjørkekratt. Det er ikke registrert naturtyper som er spesielt viktige for biologisk mangfold på arealene som er omsøkt tilplantet, men direktoratet slutter seg til klagers vurdering om at dette trolig skyldes at området ikke er kartlagt. Fylkesmannen mener naturtypen på utsettingsområdet er ugjødsla kysthei, trolig kystlynghei, med ukjent verdi.

Rundt utsettingsstedet i alle vindretninger er det store områder med kartlagt kystlynghei verdi A, og noe verdi B. Nærmeste kartlagte forekomst av kystlynghei befinner seg 0,6 km sør for utsettingsstedet. Øvrige kartlagte kystlyngheier ligger i 1,2 - 2,5 km avstand. Utsettingsområdet grenser i øst mot Liavatnet.

Miljødirektoratet mener det eksisterende kunnskapsgrunnlaget tilsier at det er kystlynghei på det omsøkte utsettingsstedet. Dette er en utvalgt naturtype, som er sterkt trua og ansett som særlig viktig for det biologiske mangfoldet. Omlegging til skogsdrift på området vil ødelegge kystlyngheia her.

I vurderingen av følger for naturmangfoldet må også risikoen for spredning fra utsettingen iakttas.

Artsdatabanken mener det er liten grunn til å anta nevneverdig økologisk risiko knyttet til spredning eller antatte effekter av hybridlerk eller japanlerk, men spredning er dokumentert. DN-utredning 8-2012 beregner at bartrær kan spre seg flere kilometer ved gode vindforhold. I motsetning til for eksempel sitkagran, har direktoratet imidlertid ikke kjennskap til observasjoner i felt av at lerk har spredt seg over så store avstander.

Europalerk, som er det ene opphavet til hybridlerk, er imidlertid vurdert til svært høy risiko av Artsdatabanken, særlig på grunn av artens potensielle påvirkning på kystlynghei. Etter direktoratets mening må det legges noe vekt på potensielle likheter mellom europalerk og hybridlerk, når erfaringene med hybridlerk i Norge er så begrenset.

Området rundt utsettingsstedet er som nevnt åpent og for en stor del bekledd med kystlynghei, hvilket vil være egnet for spredning og etablering av de omsøkte treslagene. Spredning og etablering i disse områdene ville være svært uheldig.

Samlet sett mener direktoratet det er risiko for forringelse av kystlynghei både på utsettingsstedet og i omkringliggende områder. Etter direktoratets mening er det derfor vesentlig risiko for uheldige følger for biologisk mangfold i denne saken, og føre var-prinsippet i nml. § 9 må tillegges vesentlig vekt. Utsettingen vil øke den samlede belastningen på naturtypen kystlynghei nasjonalt, hvilket også skal tillegges vekt iht. nml. § 10.

Søker oppgir at han ønsker å plante japansk lerk og hybridlerk på eiendommen for å produsere klimaskog og drive verdiskaping. Direktoratet mener det i denne saken vil være mer hensiktsmessig å bevare biologisk mangfold enn å plante klimaskog. Søkers ønske om verdiskaping kan heller ikke veie opp for de potensielle negative effekter for biologisk mangfold i saken.

Konklusjon

Samlet sett mener direktoratet det foreligger risiko for uheldige følger for biologisk mangfold som følge av utsettingen. Det legges vekt på risikoen for å tilplante områder med kystlynghei, og risiko for spredning til områder med kystlynghei. Føre var-prinsippet i nml. § 9 tillegges stor vekt. De uheldige følgene kan ikke avhjelpes med vilkår. På denne bakgrunn mener direktoratet den omsøkte utsettingen ikke kan tillates.

Vedtak

Klage på vedtak om tillatelse til utplanting tas til følge. Fylkesmannens vedtak om å tillate utsetting av japanlerk og hybridlerk oppheves.

Direktoratets vedtak er endelig og kan ikke påklages videre i forvaltningen, jf. fvl. § 28.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Yngve Svarte
avdelingsdirektør

Bjarte Rambjør Heide
seksjonsleder

Kopi til:

Fylkesmannen i Rogaland	Postboks 59 Sentrum	4001	Stavanger
Eigersund kommune	Postboks 580	4379	EGERSUND
Fylkesmannen i Aust-Agder	Postboks 788 Stoa	4809	Arendal
Fylkesmannen i Buskerud	Postboks 1604	3007	Drammen
Fylkesmannen i Finnmark / Finnmarkku Fylkkamánni	Statens hus	9815	Vadsø
Fylkesmannen i Hedmark	Postboks 4034	2306	Hamar
Fylkesmannen i Hordaland	Postboks 7310	5020	Bergen
Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	Molde
Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	Bodø
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag / Noerhte- Trööndelagen fylhkenålma	Postboks 2600	7734	Steinkjer
Fylkesmannen i Oppland	Postboks 987	2626	Lillehammer
Fylkesmannen i Oslo og Akershus	Postboks 8111 Dep	0032	OSLO
Fylkesmannen i Rogaland	Postboks 59 Sentrum	4001	Stavanger
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	Njøsavegen 2	6863	Leikanger
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag	Postboks 4710 Sluppen	7468	Trondheim
Fylkesmannen i Telemark	Postboks 2603	3702	SKIEN
Fylkesmannen i Troms / Romssa Fylkkamánni	Postboks 6105	9291	Tromsø
Fylkesmannen i Vest-Agder	Postboks 513 Lundsiden	4605	Kristiansand S
Fylkesmannen i Vestfold	Postboks 2076	3103	Tønsberg
Fylkesmannen i Østfold	Postboks 325	1502	Moss
Eivind Koldal	Heggdalsvegen 860	4372	EGERSUND
Samarbeidsrådet for biologisk mangfold	Postboks 6784 St. Olavs plass	0130	OSLO
WWF Norge	Postboks 6784 St. Olavs Plass	0130	OSLO
Naturvernforbundet	Mariboegs gate 8	0183	OSLO